

Tradycja wieńca dożynkowego

Dożynki w sposób symboliczny kończą żniwa, wieńcząc tym samym roczny cykl prac polowych. Święto to wyraża podziękowanie za szczęśliwe zbiory i prośbę o urodzaj w przyszłych latach.

Plon niesiemy, plon w gospodarza dom aby dobrze plonowało po sto korcy z kopy dało ...

Już od XVI wieku rolnik ścinając ostatnią kiść zboża (tzw. dorżnięcie ostatnich kłosów zboża stąd nazwa dożynki), zegnał pole znakiem krzyża i wracał do domu z wianuszkami z ostatnich kłosów zboża, uroczyście obwieszając tym samym, że zakończył zbiory. Z czasem wianuszki nazywane plonem zmieniły się w wieńce przyozdobione kwiatami i owocami. Wieńce święcono podczas dziękczynnej mszy świętej, a później barwny korowód nioś go do gospodarza wsi, gdzie uroczyście świętowano zakończenie prac. Zaszczycił niesienia wieńca przypadał najlepszej żniwiarce, za którą podążał odświętny korowód żniwiarzy niosących wyczyszczone i przybrane w kwiaty kosy i sierpy. Po uroczystościach wieńce dożynkowe były przechowywane przez zimę, aż nadszedł czas siewu, wtedy wykruszano z niego ziarno i wsypywano do worków z ziarnem siewnym.

Obok bochna chleba, wieńce jest najważniejszym symbolem dożynek, symbolizującym wszystkie plony, które rodzi ziemia i z których człowiek może korzystać. Wieńce jest także wyrazem dumy i radości z zebranych plonów, stąd też dbałość o to by prezentował się okazale, zachwycając kształtem i bogactwem misternie wykonanych dodatków. Dożynkowe wieńce zgodnie z tradycją mają uosabiać urodzaj i dostatek, stąd też obok zbóż w wieńce wplatano owoce i warzywa, do środka wkładano żywe pisklęta, co miało zapewnić zdrowy przychówek w gospodarstwie. Całość przyozdabiano czerwoną jarzębiną, polnymi kwiatami oraz kolorowymi wstążkami.

Piękny zwyczaj wplatania wieńców dożynkowych zachował się do dzisiaj nie tracąc nic na aktualności. Dożynkowe wieńce powstają w wielu sołectwach i są dziełem najczęściej kilku pań, które w zgodzie z tradycją przekazywaną od pokoleń wplatają prawdziwe dzieła sztuki.

Zboża ziola, kwiaty w wieńcu ułożone ...

Kształt – do najdawniejszych form wieńców zalicza się koronę, czyli wieńce składający się z podstawy i czterech (lub więcej) przęsł stykających się ze sobą u góry i zakończonych w zdobny sposób. Innym kształtem uznawanym za tradycyjny jest wieńce w formie stożkowej kopuły, nawiązującej wyglądem do snopa zboża.

Podstawę wieńca stanowią dwa drążki ułożone w literę X lub umieszczone równolegle i połączone trzecim w formie litery H. Na nich na środku umocowany jest gruby słupek, do którego przywiązuje się wygięte w łuk gałązki tak, aby całość tworzyła wymagany kształt. Zgodnie z tradycją do przygotowania wieńca nie używa się drutów ani metalowych konstrukcji. Wszystkie elementy łączone są ze sobą za pomocą lnianych sznurów i nici.

Materiały i wykonanie – do wykonania wieńca mogą być użyte jedynie naturalne materiały. Ozdobienie podstawy zbożem i ziołami musi odbyć się w taki sposób, aby umiejętnie schować użyte do wykonania podstawy gałązki. Warto użyć splecionych kłosów zbóż, wianuszków z zielonych roślin i kwiatów oraz sznurków z naturalnych materiałów.

Do wykonania wieńca używa się wszystkich rodzajów zbóż: pszenicy, owsa, jęczmienia i innych zarówno złocistych, dojrzałych kłosów, jak i tych zebranych o wiele wcześniej – jeszcze zielonych. Uzupełnieniem są zioła i kwiaty m.in. te, które powinny znaleźć się w bukietach na Matki Boskiej Zielnej. Wyjątkową ozdobą są gałązki leszczyny z orzechami oraz jarzębina. Ponadto w tradycyjnym wieńcu mogły się znaleźć czerwone jabłka i inne owoce i warzywa oraz

okolicznościowe wypieki. W centrum wieńca może także pojawić się chleb upieczony z mąki z pierwszych zbiorów.

Niektórym z tych elementów przypisuje się dodatkowa symbolikę i tak kwiaty symbolizują radość a wstążki powiewające na wietrze swobodę. Ważnym elementem jest zwieńczenie całej formy, najczęściej poprzez umieszczenie na jej szczycie symboli religijnych takich jak: krzyż, hostia, monstrancja. Początkowo pleciono wieńce w kształcie okręgu, z czasem pojawiły się bardziej wyszukane kształty: korony, kielichy czy serca. Powstają też wieńce zawierające symbole chrześcijańskie bądź państwowe zgodnie z przesłaniem Święta Plonów, które łączy w sobie tradycje kościelne oraz patriotyczne.

W przeszłości, aby zapewnić powodzenie i dobrobyt w gospodarstwie do wieńca wkładano także żywego koguta, kaczkę albo małą gąskę. Dziś nie jest to już praktykowany zwyczaj.

Reszta zależy już od kreatywności osób tworzących wieńce. Z pewnością wykonanie pięknego dożynkowego wieńca wymaga sporych umiejętności manualnych, poczucia estetyki oraz swobodnego poruszania się w wyznaczonych przez tradycję normach i zaleceniach.

Wszystkim tworzącym wieńce – powodzenia podczas pracy i w dożynkowym konkursie !

**Regulamin Konkursu wieńca dożynkowego podczas
„Powiatowego Święta Plonów – Dożynki 2023”**

§1 Postanowienia ogólne – tematyka, organizator, cel Konkursu

1. Niniejszy Regulamin określa warunki, na jakich odbywa się Konkurs wieńca dożynkowego oraz warunki uczestnictwa w Konkursie, zwany dalej „Konkuresem”
2. Organizatorem Konkursu jest **Powiat Świdwiński** z siedzibą w Świdwinie (78-300) przy ul. Mieszka I 16, zwany dalej „Organizatorem”.
3. Przedmiotem konkursu jest wykonanie wieńca dożynkowego nawiązującego do tradycji i zwyczajów wieńców dożynkowych występujących na terenie powiatu świdwińskiego oraz dostarczanie go do miejsce organizacji konkursu w celu wzięcia udziału w powiatowym ceremoniale dożynkowym.
4. Celem konkursu jest:
 - propagowanie tradycji dożynkowych związanych z obchodzonym świętem plonów wieńczącym pomyślne zbiory,
 - promocja jak również rozwój wsi i rolnictwa, poprzez prezentację dziedzictwa kulturowego regionu,
 - budowa tożsamości kulturowej w oparciu o ciągłość tradycji przekazywanej z pokolenia twórców na dzieci i młodzież,
 - aktywizacja społeczna mieszkańców Powiatu w działania o zwyczajach wsi
 - popularyzacja wiedzy o dawnych zwyczajach
5. Regulamin jest dostępny w siedzibie Organizatora i na stronie internetowej www.powiatswidwinski.pl

§ 2 Założenia organizacyjne i warunki uczestnictwa w Konkursie

1. Uczestnikiem konkursu może być gmina z terenu powiatu świdwińskiego lub reprezentujące ją sołectwo.
2. Jedna gmina może zgłosić do Konkursu tylko jeden element wystawienniczy.
3. Przystąpienie do konkursu jest dobrowolne i następuje na podstawie pisemnego zgłoszenia - na formularzu zgłoszeniowym stanowiącym załącznik nr 1 do Regulaminu.
4. Wypełniony formularz należy dostarczyć do siedziby Organizatora za pośrednictwem poczty elektronicznej na adres e-mail: promocja@powiatswidwinski.pl za pośrednictwem tradycyjnej poczty lub osobiście.
5. Termin przyjmowania zgłoszeń upływa **1 września 2023 roku**.
6. Zgłoszenia, które wpłyną po terminie nie będą brane pod uwagę.
7. Konkurs odbędzie się dnia **2 września 2023 r.** w Zajączkowie podczas „Powiatowego Święta Plonów – Dożynki 2023“.
8. Wszelkie koszty związane z przygotowaniem wieńca i jego transportem stanowią wyłączny koszt Uczestnika i nie podlegają zwrotowi przez Organizatora.

§3 Zasady Konkursu

1. Preferowany kształt wieńca to korona lub kopała. Dopuszcza się inne możliwe formy m.in. studnia, wóz, monstrancja, kosz, studnia, kula, itp.
2. Do wykonania wieńca mogą być użyte zboża, płody rolne, owoce, zioła i kwiaty uprawiane w powiecie świdwińskim.

3. Wieniec nie może być wykonany z wykorzystaniem tworzyw sztucznych (sztuczne kwiaty, sztuczne owoce i warzywa styropian, itp.)
4. Wieniec swoim wyglądem nie powinien budzić negatywnych skojarzeń, w tym obrażać uczuć religijnych i poczucia moralności.
5. Elementy wystawiennicze muszą być pozbawione jakiegokolwiek oznakowania wskazującego na pochodzenie lub autora elementu. Oznakowane elementy konkursowe będą wykluczone z udziału w Konkursie.
6. Organizator nada kolejne numery zgłoszonym elementom wystawienniczym.
7. Wszelkie koszty związane z przygotowaniem elementu wystawienniczego, w tym koszty transportu stanowią wyłączny koszt Uczestnika Konkursu i nie podlegają zwrotowi przez Organizatora.
8. Naruszenie przez uczestnika Konkursu któregokolwiek z wymienionych powyżej warunków uczestnictwa w Konkursie, spowoduje utratę prawa do otrzymania nagrody.

§4 Ocena prac konkursowych

1. Oceny elementów wystawienniczych dokona Komisja Konkursowa powołana przez Organizatora.
2. Komisja dokona oceny według następujących kryteriów:
 - zgodność z tradycją w zakresie kompozycji, formy, materiału i techniki – od 0 do 5 pkt.
 - różnorodność użytych do wykonania wieńca dożynkowego podstawowych materiałów naturalnych, takich jak: kłosa, ziarna zbóż, owoce, warzywa, kwiaty, zioła itp. – od 0 do 5 pkt.
 - walory estetyczne, w tym kompozycja, dobór barw, architektura bryły – od 0 do 5 pkt.
 - ogólny wyraz artystyczny, nawiązujący formą do tradycyjnych wieńców dożynkowych – od 0 do 5 pkt.
3. Komisja dokonuje oceny na Karcie oceny (załącznik nr 2) i sporządza Zbiorczy protokół z prac (załącznik nr 3).
4. Decyzja Komisji jest ostateczna i nie przysługuje od niej odwołanie.
5. Informacja o rozstrzygnięciu Konkursu oraz wręczenie nagród nastąpi w trakcie „Powiatowego Święta Plonów – Dożynki 2023”.

§5 Nagrody

1. Organizator przyznaje nagrody o wartości nieprzekraczającej:
 - za zajęcie I miejsca 750 zł,
 - za zajęcie II miejsca 650 zł,
 - za zajęcie III miejsca 500 zł,
 - za zajęcie IV miejsca 400 zł
 - za zajęcie V miejsca 300 zł.
2. Organizator zastrzega sobie prawo niewyłaniania zwycięzców, nieprzyznawania niektórych nagród jak również przyznania dodatkowych nagród i/lub wyróżnień.
3. Odbiór nagród nastąpi na podstawie protokołu odbioru stanowiącego załącznik nr 4 do niniejszego Regulaminu.
4. W przypadku, gdy Laureat konkursu nie przybędzie z przyczyn losowych na podsumowanie konkursu, o czym powiadomi Organizatora z wyprzedzeniem, będzie miał możliwość odebrania przyznanej nagrody w siedzibie Organizatora terminie do 7 dni kalendarzowych od uroczystości wręczenia nagród po uzgodnieniu z Organizatorem dokładnej daty.

5. W przypadku nieodebrania nagrody w terminie wskazanym w pkt. 4 niniejszego paragrafu Laureat Konkursu traci prawo do przyznanej nagrody.
6. W przypadku stwierdzenia przez Organizatora naruszenia postanowień Regulaminu po wręczeniu nagrody uczestnik Konkursu będzie zobowiązany do zwrotu otrzymanej nagrody.

§6 Klauzula informacyjna

1. Zgłoszenie do udziału w konkursie jest jednoznaczne z zawarciem umowy w sprawie udziału w konkursie. Warunki umowy zostały określone w niniejszym regulaminie.
2. Dane osobowe (imię i nazwisko, numer telefonu) i wizerunek uczestników konkursu będą przekazane do rozpowszechnienia na stronach internetowych: powiatu świdwińskiego, miast i gmin powiatu świdwińskiego, Lokalnej Grupy Działania – „Powiatu Świdwińskiego”, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Zachodniopomorskiego oraz będą rozpowszechniane w biuletynie „Panorama” wydawanym przez Starostwo Powiatowe w Świdwinie oraz w „Głosie Koszalińskim” w formie papierowej i elektronicznej.
3. Powiat Świdwiński-Starostwo Powiatowe w Świdwinie spełnia obowiązek informacyjny, o którym mowa w art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólnego rozporządzenia o ochronie danych), Dz.U.UE.L.2016.119.1 z późn. zm. poprzez publikację na stronie internetowej www.powiatswidwinski.pl.

§7 Postanowienia końcowe

1. Przesyłając zgłoszenie udziału w Konkursie, Uczestnik potwierdza, że wyraża zgodę na zasady Konkursu zawarte w niniejszym Regulaminie.
2. W sytuacjach wyjątkowych Organizator zastrzega sobie prawo zmiany niniejszego Regulaminu.
3. Regulamin Konkursu oraz wszelkie komunikaty i informacje dotyczące Konkursu zostaną opublikowane na stronie internetowej Organizatora www.powiatswidwinski

FORMULARZ ZGŁOSZENIOWY
do Konkursu na wieniec dożynkowy podczas
„Powiatowego Święta Plonów – Dożynki 2023”

I. Dane uczestnika Konkursu

Nazwa	
Forma prawna	☐ jednostka samorządu terytorialnego
Adres (kod pocztowy, miejscowość, ulica, nr domu, nr lokalu, nr telefonu/faks, e-mail)	
Dane osoby do kontaktów¹ (imię i nazwisko, nr telefonu)	

II. Oświadczenia uczestnika Konkursu:

- Świadomy(a) odpowiedzialności karnej przewidzianej w art. 233 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 z późn. zm.) oświadczam, że wszystkie dane zawarte w Formularzu zgłoszeniowym i Załącznikach są zgodne z prawdą, co potwierdzam własnoręcznym podpisem.
- Oświadczam, iż zapoznałem(am) się z Regulaminem **Konkursu**, akceptuję jego postanowienia i zobowiązuję się do jego przestrzegania.
- Zgłaszając udział w Konkursie wyrażam zgodę na nieodpłatne utrwalenie i rozpowszechnienie wizerunku stoiska oraz osób reprezentujących stoisko i przebywających w jego bezpośrednim otoczeniu w formie fotografii, filmów lub nagrań wykonanych podczas Konkursu, a także wręczenia nagród. Zgoda obejmuje wykorzystanie, utrwalanie, obróbkę i rozpowszechnianie wizerunku, za pośrednictwem dowolnego medium na wszystkich polach eksploatacji – zgodnie z art. 81 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 4 lutego 1994 r. (Dz. U. z 2006 r. Nr 90 poz. 631 z późn. zm.).

.....
data i czytelny podpis osoby upoważnionej do reprezentowania Uczestnika Konkursu

¹ Należy podać dane osoby upoważnionej do kontaktów z Organizatorem w trakcie trwania Konkursu.

KARTA OCENY WIEŃCA

Imię i nazwisko Jurora.....

Numer i nazwa wystawcy	zgodność z tradycją w zakresie kompozycji, formy, materiału i techniki – od 0 do 5 pkt.	różnorodność użytych do wykonania wieńca dożynkowego podstawowych materiałów naturalnych, takich jak: kłosa, ziarna zbóż, owoce, warzywa, kwiaty, ziola itp. – od 0 do 5 pkt	walory estetyczne, w tym kompozycja, dobór barw, architektura bryły – od 0 do 5 pkt.	ogólny wyraz artystyczny, nawiązujący formą do tradycyjnych wieńców dożynkowych – od 0 do 5 pkt.	SUMA
1					
2					
3					
4					
5					

Podpis Członka Komisji

Zajączkowo, dnia 2 września 2023 roku

ZBIORCZY PROTOKÓŁ Z PRAC KOMISJI KONKURSOWEJ

Numer i nazwa wystawcy	Juror 1	Juror 2	Juror 3	SUMA	Miejsce/ wyróżnienie
1					
2					
3					
4					
5					

Podpisy Członków Komisji:

1.
2.
3.

Zajączkowo, dnia 2 września 2023 roku

**Protokół odbioru nagród za udział w Konkursie wieńca dożynkowego podczas
„Powiatowego Święta Plonów – Dożynki 2023”**

Potwierdzam odbiór nagrody

Nagroda	Nazwa Uczestnika	Czytelny podpis Uczestnika odbierającego nagrodę
I miejsce karta upominkowa o wartości 750 zł		
II miejsce karta upominkowa o wartości 650 zł		
III miejsce karta upominkowa o wartości 500 zł		
IV miejsce karta upominkowa o wartości 400 zł		
V miejsce karta upominkowa o wartości 300 zł		

Zajączkowo, dnia 2 września 2023 roku